

Vargen – ”en syndabock för större socioekonomiska problem”

En kritisk diskursanalys av nyhetsrapporteringen av varg på lokal och rikstäckande nivå

Märtha Lindberg

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Uppsala 2023

Vargen – ”en syndabock för större socioekonomiska problem”. En kritisk diskursanalys av nyhetsrapporteringen av varg på lokal och rikstäckande nivå

The wolf - "a scapegoat for larger socioeconomic problems". A critical discourse analysis of the wolf debate in the news reporting on a local and national level

Märtha Lindberg

Handledare: Linus Rosén, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för stad och land
Examinator: Yvonne Gunnarsdotter, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för stad och land
Bitr. examinator: Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling
Kurskod: EX0888
Program/utbildning: Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Kursansvarig inst.: Institutionen för stad och land
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2023
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: diskursanalys, landsbygd, media, varg, representationer

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land

Avdelningen för landsbygdsutveckling

Sammanfattning

Uppsatsens syfte är att kritisk granska och analysera nyhetsrapporteringen av rovdjursdiskursen för att urskilja hur olika maktstrukturer mellan stad och land syns och reproduceras i porträtteringen. Särskilt fokus ligger i den mediala bilden av landsbygd i vargfrågan där traditionella diskurser om landsbygd kan reproduceras snarare än utmanas i frågan. Studien tar avstamp i tidigare forskningsfokus på varg som en konfliktfylld fråga och som en debatt som ligger i skiljelinjen mellan stad och land, för att undersöka om detta bekräftas i den svenska nyhetsrapporteringen med exempel från tidningarna Dagens Nyheter samt Nya Wermlands-Tidningen. Tidningarna analyseras med hjälp av Norman Faircloughs (2001, 2009) kritiska diskursanalys med fokus på språk, diskurs och makt samt Carol Bacchis (2009) policyanalys med fokus på hur problem representeras och konstrueras. Studien använder begreppen rural gaze och centrum/periferi som teoretiska angreppssätt för att exemplifiera hur landsbygdens representationer speglas i nyhetsrapporteringen av varg. Genom analys av språkbruk och olika representationer synliggör studien att varg som fråga lyfts fram som känsligt och svårt att ta i. Relationen mellan människa och varg konstrueras som känslösam och konfliktfylld i tidningarnas framställning av frågan genom att positionera olika aktörer och värden mot varandra. Hur tidningarna refererar till varg som känsligt och svårt att lösa ramar in vargfrågan till att vara ett fördefinierat problem med föreställningar om vad som är väsentligt och inte, vilket visar på medias roll i att reproducera rovdjursdiskursen. Uppsatsen visar att det finns många olika representationer av landsbygd som syns i rovdjursdiskursen där både traditionella roller om en landsbygdsidyll och bakåtsträvande plats kan synas i den mediala bilden. Detta sker genom att lyfta vargen som politisk fråga för landsbygdsväljare, samt att positionera vargen till att vara en vattendelare mellan stad och land. Även en diskussion om relationen mellan varg och samhälle synliggör en distans mellan stad och land. Den mediala bilden av vargfrågan kan därför ses upprätthålla och reproducera diskurser om landsbygd som en plats för det förgångna, samt en plats för natur och nationalhistorisk idyll. Detta bekräftas i uppsatsen genom analys av citat från tidningarna som tyder på att medias roll i att reproducera och konstruera debatten är betydande och kan spå på diskursen om polariseringen mellan motpolerna stad och land.

Nyckelord: diskursanalys; landsbygd; media; varg; representationer

Abstract

The aim of the thesis is to critically examine and analyse the news reporting of the wolf discourse to identify how different power structures between urban and rural areas are seen and reproduced in the portrayal. A particular focus is on the medial portrayal of rural areas in the wolf debate, where traditional discourses about the rural can be reproduced rather than challenged. The study uses earlier research focusing on the wolf as a conflictual issue and as a debate that lies in the rural-urban divide to investigate whether this is also the case in Swedish news reporting with examples from the newspapers Dagens Nyheter and Nya Wermlands-Tidningen. The newspapers are analysed using Norman Fairclough's (2001, 2009) critical discourse analysis with a focus on language, discourse and power and Carol Bacchi's (2009) policy analysis with a focus on how problems are represented and constructed. The study uses the concepts of rural gaze and centre/periphery as theoretical approaches to exemplify how rural representations are reflected in the news reporting of wolves. By analysing language and representations, the study reveals that the wolf as an issue is highlighted as sensitive and difficult to handle. The relationship between humans and wolves is constructed as emotional and conflictual in the newspapers' presentation of the issue by positioning different actors and representations against each other. How the newspapers refer to the wolf debate as sensitive and difficult to solve, frames the wolf problem as a predefined problem with notions of what is substantial and what is not, which shows the media's role in reproducing the wolf discourse. The thesis shows that there are many different representations of the rural landscape that are visible in the wolf discourse, where both traditional roles of a rural idyll and place with regressive thoughts can be shown in the medial portrayal. This occurs through raising the wolf as a political issue for rural voters and positioning the wolf as a divider between the city and the rural areas. A discussion of the connection between the wolf and society also reveals a distance between the city and the rural community. The medial portrayal of the wolf issue can therefore be seen to enforce and reproduce discourses about the rural landscape as a place of the past and a place of nature and national historical idyll. The thesis then confirms that the role media has in reproducing and constructing the debate is significant, which can further reinforce the discourse on the urban-rural divide.

Keywords: discourse analysis; rural; media; wolf; representation

Innehållsförteckning

Förkortningar	6
1. Inledning	7
1.1 Syfte och frågeställning	7
1.1.1 Avgränsningar	8
1.2 Bakgrund och tidigare forskning	8
1.2.1 Den svenska vargen.....	9
1.2.2 Rovdjursdiskursen: Vargen i ett polariserat Sverige	10
1.2.3 Medias betydelse.....	11
2. Metod och teori	12
2.1 Landsbygden som diskurs	12
2.1.1 Kritisk diskursanalys som metod och teori	13
2.1.2 Kritik mot KDA och rollen som forskare	14
2.2 Material och urval	15
2.2.1 Dagens Nyheter och Nya Wermlands-Tidningen.....	15
2.2.2 Nyhetsartiklar.....	16
2.2.3 Strategi för analys.....	16
3. Resultat och analys	17
3.1 Rovdjursdiskursen	17
3.1.1 Konstruktionen av vargfrågan i media.....	18
3.1.2 Tro, makt och kunskap	20
3.2 Landsbygdens representationer	24
3.2.1 Skiljelinjen stad och land	25
3.2.2 Vargen som ett politiskt redskap	26
3.2.3 Samexistens - vargen och samhället	28
4. Slutsats	32
Referenser	34
Appendix	36

Förkortningar

DN – Dagens Nyheter

KDA – Kritisk diskursanalys

NWT – Nya Wermlands-Tidningen

WPR – “What is the problem represented to be?”

1. Inledning

Varg har haft en särskild betydelse i den svenska historien som skräckinjagande ulv och som en betydande symbol för det vilda och vackra i naturen (Ekman 2010). Under de senaste decennierna har varg och rovdjursjakten framkallat en het debatt i den svenska nyhetsrapporteringen där just fokus på vargfrågan som känslig och konfliktfylld ligger i medias fokus (Sjölander-Lindqvist et al. 2018).

Studien studerar och problematiserar rovdjursdiskursen och medias roll i dess konstruktion för att genom detta kunna förstå hur media reproducerar traditionella diskurser om landsbygd som i sin tur spär på maktodynamiken mellan stad och land. Denna uppsats tar hjälp av kritisk diskursanalys beskriven av Fairclough (2001) för att analysera språkbruk och maktodynamiker som syns i medias rapportering av varg. Vargfrågan som ett fördefinierat problem i rovdjursdiskursen problematiseras med hjälp av Bacchis (2009) policyanalys som fokuserar på hur problem representeras och vad representationen kan innebära för olika maktrelationer i samhället. Uppsatsen lyfter denna porträttering för att belysa de maktrelationer som representeras i media mellan stad och land och huruvida denna porträttering som utforskas också reproduceras i tidningarna Dagens Nyheter och Nya Wermlands-Tidningen.

1.1 Syfte och frågeställning

Denna uppsats utforskar rovdjursdiskursen i media i syfte att undersöka hur olika representationer av landsbygd är konstruerade och reproduceras i vargfrågan samt huruvida denna rapportering upprätthåller maktrelationer mellan stad och land. Uppsatsen dekonstruerar diskurser i vargfrågan för att synliggöra de övergripande maktstrukturerna mellan stad och land som formar rovdjursdiskursen genom att analysera språk och representationer i nyhetsrapporteringen. Genom att belysa den dynamik som vargfrågan vilar på bidrar studien till att ytterligare diversifiera debatten kring vargens framtid utan att föra in frågan i ett polariserande narrativ. Uppsatsen kan därmed nyansera förståelsen om rovdjursdiskursens olika representationer genom att synliggöra hur media skapar och återskapar bilden av

landsbygden i en polariserande fråga. De frågeställningar som kommer hjälpa mig att uppnå syftet är:

1. Hur är konflikten mellan människa och varg konstruerad och dokumenterad i nyhetsrapporteringen?
2. Hur representeras den svenska landsbygden i nyhetsrapportering om varg och rovdjursjakt?
3. På vilka sätt upprätthåller och reproducerar media diskurser om landsbygd i rovdjursdiskursen?

Genom att synliggöra diskurser och maktrelationer och hur de reproduceras har uppsatsen som ambition att skapa ett utrymme för en konstruktiv dialog. För det är när vi förstår hur diskurser är konstruerade och reproduceras som en förändring i samtalet kring sociala konflikter sker och i den här uppsatsen är det kring diskussionen om varg.

1.1.1 Avgränsningar

På grund av uppsatsens begränsade omfattning har det varit nödvändigt att avgränsa studien till att förstå landsbygdens representationer genom att titta på en specifik fråga. Denna uppsats undersöker därmed diskurser om landsbygd i relation till rovdjursdiskursen. Då uppsatsen undersöker medias porträttering av landsbygd har jag valt att titta på två svenska dagstidningar och deras rapportering av varg mellan 22.03.27-23.03.27. Dagens Nyheter som ett exempel på ett rikstäckande perspektiv samt Nya Wermlands-Tidningen som exempel på en lokal tidning från Värmland, ett län med mycket varg. Genom dessa möjliggörs en breddad diskussion i ämnet samtidigt som uppsatsens syfte inte gör anspråk på att kartlägga en representativ diskussion över alla svenska dagstidningar eller över dess representation av rovdjursdiskursen.

1.2 Bakgrund och tidigare forskning

Detta avsnitt presenterar tidigare forskning om vargen som symbol, medias roll i reproduktionen av stereotypiska roller samt rovdjursdiskursen i relation till skiljelinjen stad och land för att ge en grund till konstruktionen av vargen som symbol i Sverige och på vilket sätt ämnet ses som en känslig fråga. Att etablera vargen som symbol och dess roll i polariserande frågor blir av vikt för framtida diskussion för att förstå hur relationen människa och varg konstrueras och konsumeras i svensk nyhetsrapportering. Avsnittet positionerar även studiens syfte i relation till tidigare forskning i ämnet.

1.2.1 Den svenska vargen

Vargen har haft en särskild betydelse i den svenska naturen. Sveriges vargpopulation var som störst i början av 1800-talet och med en snabbt växande befolkning och utökad åkermark tvingades de dåvarande vargreviren ihop. Ekman (2010) beskriver hur hat och rädsla mot vargar kulminerade under denna period. Detta på grund av att vargattacker mot boskap ökade och boskap var en värdefull källa till mat och ekonomisk säkerhet. Under åren 1830–1840 dödades 6700 vargar och mot slutet av 1800-talet var vargen i stor sett utrotad i Sverige (ibid.). Distansen mellan människa och varg förflyttades ytterligare i takt med urbaniseringens framväxt och att allt färre vargar fanns kvar i det svenska landskapet. Dessa tankar om vargen har sedan dess levt kvar och kan ses bidra till skapandet av diskursen om vargen som en symbol för det vilda och onda i Sveriges historia (Ekman 2010).

Diskursen kring varg som otäck symbol förändrades under 1900-talet och vargen blev i stället en del av den större miljörörelsen som värnade om biologiska mervärden och naturskydd. Den svenska vargen har sedan år 1966 varit skyddad som fridlyst art och har sedan dess återetablerat sig runt om landet men främst i nedre Norrland och norra Svealand (Eriksson 2013). Samernas renbetesområden utgör en övre gräns för där vargen får etablera sig. Längre söderut finns det ingen lagstadgad gräns, men med en högre befolkningstäthet ökar benägenheten till konflikter och därmed också beviljandet av skydds jakt (ibid.) Utöver dess roll i toppen på näringskedjan råder det idag diskussion om dess förvaltning och roll på den svenska landsbygden (Ericsson et al. 2013).

Dagens förvaltning av varg har två övergripande målsättningar; att bibehålla en livskraftig vargstam enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt minska den socioekonomiska påverkan vargen har på landsbygden (Naturvårdsverket 2016:104). Idag finns det cirka 460 vargar på svensk mark och områdena med flest vargar är i Värmlands län (Wabakken et al. 2022). Värmland har haft en lång historia med vargen och är ett av de län i Sverige som haft varg under längst tid (Ericsson et al. 2013). Områdena med minst vargar är alla belägna söder om Sörmland eller norr om Gävleborg (Wabakken et al. 2022). Cinque et al. (2012) poängterar vikten av att precisera var Sveriges vargområden befinner sig för att på ett bättre sätt förstå de olika förutsättningarna områdena har. Vargens förekomst i norra Sverige påverkar främst rennäringen och i södra och mellersta Sverige utgörs problemen med varg främst av attacker på tamboskap samt på jakthundar (ibid.)

Vargen har som tidigare nämnts haft en betydande roll i svensk historia, men har sedan dess återetablerande främst skapat diskussion om dess status och utspridning i Sverige. Diskursen om varg som mytomspunnen del av svensk historia kan ses leva kvar, men lyfts fram ur andra perspektiv som till exempel dess roll i bevarandet

av den historiska artfaunan eller som en del i konflikter med människa och samhälle (Karlsson & Sjöström 2007; Figari & Skogen 2011; Naturvårdsverket 2016; Eriksson 2017; Sjölander-Lindqvist et al. 2018).

1.2.2 Rovdjursdiskursen: Vargen i ett polariserat Sverige

Konflikter mellan människa och djur har varit ett återkommande fenomen världen över och det är inte annorlunda i Sverige. Tidigare forskning kring varg fokuserar på diskurser om varg som ett känsligt ämne som rör upp många känslor och åsikter i både politik och kultur (Figari & Skogen 2011; Ekengren 2012). Ericsson et al. (2013) skriver att det är i takt med att antalet vargar ökade som debatten kring varg har skiftat, från dess bevarandestatus till frågor om vargen i konflikt med människa. Tidigare studier klargör att problemen mellan varg och människa finns och diskuterar olika åsikter om varg och hur dess förvaltning rör upp känslor (Karlsson & Sjöström 2007; Ekengren 2012; Zscheischler & Friedrich 2022).

Debatten om varg och rovdjursjakt kan även ses handla om mer än bara jakträttigheter och antal, då tidigare studier menar att frågan har synliggjort en djupare konflikt i samhället; den mellan stad och land (Karlsson & Sjöström 2007; Ekengren 2012; Zscheischler & Friedrich 2022). Ericsson et al. (2013) beskriver vargfrågan som polariserande mellan stad och land just på grund av att de flesta som är positiva till varg lever i storstäder och de som är emot varg kommer från mindre samhällen, ofta belägna i vargtäta områden. Karlsson & Sjöström (2007:612) skriver i en undersökning om attityder kring varg, att 71 procent av de som inte bor i vargområden tycker att varg är en viktig eller mycket viktig del av den svenska naturen, medan bara 41 procent av de som bor i områden där varg faktiskt förekommer inte tycker att vargen är viktig. Även om dessa siffror är ganska gamla finns det nyare forskning som visar att just attityder kring varg är polariserande mellan stad och land (Eriksson 2017; Kaijser & Ekström 2019).

I tidigare forskning (Ericsson et al. 2013; Eriksson 2017; Kaijser & Ekström 2019) finns ett fokus på att attityder kring varg skiljer sig åt rent geografiskt, vilket då också intensifierar vargfrågans inramning till att ligga på skiljelinjen mellan stad och land. Denna uppsats tar avstamp i tidigare forsknings fokus på varg som ett konfliktfyllt problem i rovdjursdiskursen, men riktar in sig på hur vargfrågan framställs som ett redan fördefinierat problem genom språk och språkliga positioneringar. Diskursen om vargen som ett fördefinierat problem utforskas i studien genom att titta på just rollen media har i att framställa olika representationer i frågan och vad dessa representationer kan spegla för maktrelationer i samhället.

1.2.3 Medias betydelse

Medias inflytande på människors åsikter och föreställningar har länge varit ett studerat ämne för forskning. Camauër et al. (2006) menar att just medias roll i att reproducera olika samhällsrådande diskurser har betydande påverkan på vilka nyheter som skapas och i vilken utsträckning. Media spelar en stor roll i debatten kring olika konflikter och har en tendens att spä på en 'vi och dem' mentalitet som bygger på historiskt sett stereotypiska roller i samhället (ibid.). Camauër et al. (2006) lyfter dock att media och tidningar inte agerar obundet utan får stöd av de diskurser i samhället som främjar konceptet vi och dem, och vidare vilka föreställningar man har på de olika parterna. Hur media porträtterar landsbygd i relation till stad är ett exempel på detta (Stenbacka et al. 2020). Denna porträttering mellan stad och land som motpoler är inte unikt för Sverige. Erlingsson et al. (2020) beskriver en liknande situation i både USA samt andra delar av Europa, där vissa politiska frågor och debatter har blivit polariserande mellan städer och landsbygd i nyhetsrapporteringen och som byggs på av rådande diskurser.

2. Metod och teori

Uppsatsens metod har sin grund i kritisk diskursanalys beskriven av Norman Fairclough (2013) och hämtar inspiration ifrån Carol Bacchis (2009) "What's the problem represented to be?" för att problematisera hur nyhetsrapporteringen på lokal och rikstäckande nivå kan reproducera diskurser om landsbygd genom hur olika aktörer och teman representeras i den mediala bilden. I uppsatsen använder jag begreppen Rural gaze beskriven av Woods (2011) och centrum/periferi (Eriksson 2008; Woods 2011; Pain & Hansen 2019; Erlingsson et al. 2020) för att koppla diskussionen till generella diskurser och maktdynamiker i frågan. Detta avsnitt lyfter diskurser om landsbygd som teoretiska redskap, introducerar kritisk diskursanalys som metod och teori och uppsatsens analysstrategier samt går igenom de urval av den empiriska data som undersökningen baseras på.

2.1 Landsbygden som diskurs

Landsbygden som diskurs förstås i uppsatsen med hjälp av begreppen 'Rural gaze' (Woods 2011) samt idéer om maktdynamiken mellan stad och land (Eriksson 2008; Woods 2011; Pain & Hansen 2019; Erlingsson et al. 2020).

Diskurser om landsbygd och natur kan ofta synas i relation till den urbana normen (Woods 2011). Urbana normen syftar till att beskriva det synsätt som ligger till grund för hur samhället ser på förväntningar och representationer kring stad och land (Erlingsson et al. 2020). Dynamiken mellan centrum och periferi syftar till att beskriva de maktförhållandet mellan "starkare" och "svagare" regioner där städer ses som ett utvecklat kunskapscentrum och landsbygd som områden i behov av utveckling (Eriksson 2008; Pain & Hansen 2019). Urbana ideal och värderingar betraktas genom detta synsätt som det normativa och eftersträvansvärda och landsbygden ses som en del av det förgångna och bakåtsträvande (Figari & Skogen 2011). Samtidigt utgör landsbygden stadens rum för natur och reinkarnation (Woods 2011). Eriksson (2008) beskriver att det finns representationer av landsbygd som bygger på konceptet att landsbygd är en plats för gamla traditioner och att representerade sociala och ekonomiska skillnader mellan stad och land kan förklaras i termer av kulturella skillnader såsom andra livstilsval. Detta sätt att

andrafiera landsbygden kan förstås genom att undersöka hur olika diskurser och föreställningar om landsbygd konstrueras i polariserande frågor i vilka varg- och rovdjursdiskursen är exempel på detta.

Begreppet 'rural gaze' (Woods 2011) syftar till att beskriva hur människor konsumerar landsbygden och naturen. Idén om "gaze" används först av Michel Foucault (refererad till i Hall et al. 2013) som beskriver det som en aktiv handling där vi som åskådare väljer vad som anses vara relevanta delar av all den information som är tillgänglig i vår omgivning. Konceptet "gaze" vidareutvecklas av Simone Abrams (refererad till i Woods 2011) i relation till landsbygd. Hon beskriver rural gaze som den process som kan användas för att förstå den sociala konstruktion som avgör hur människor ser på landsbygd och reproducerar diskurser om rurala områden (Woods 2011). Woods (2011) tillämpar begreppet Rural gaze, för att förklara hur landsbygd konsumeras utifrån vår förväntning av den. Woods (2011) skriver att denna föreställning som man har om landsbygden avgör hur människor förhåller sig till den. 'Rural gaze' kan på så vis liknas vid en diskurs av hur vi uppfattar landsbygdsrelaterade frågor. Begreppet används som teoretiskt angreppssätt för att exemplifiera hur landsbygdens representationer speglas i den mediala bilden av rovdjursdiskursen och hur dessa diskurser om landsbygd reproducerar en maktdynamik mellan stad och land i media.

2.1.1 Kritisk diskursanalys som metod och teori

Diskursanalys är ett analytiskt tillvägagångssätt som används såväl som en metod och som en teori, i hur den förklarar på vilket sätt man ska titta på sociala fenomen och som samtidigt ger de verktyg som behövs för att analysera dem. Denna uppsats använder sig av kritisk diskursanalys (KDA) som ofta är förknippat med Fairclough (2013) som beskriver diskurs som de fenomen som formar och formas av de sociala strukturer som finns i samhället. KDA syftar till att synliggöra övergripande maktstrukturer i ett visst samhällsproblem genom att analysera språkbruk i både tal och skrift. Chouliaraki & Fairclough (2010) menar att det är först när människor förstår den nuvarande situationen och hur den har blivit till som förändring och lösningar kan ta sin form. KDA används ofta för att analysera politiska tal samt media och nyhetsrapporteringar, för att visa att det som tas som neutrala informationskällor faktiskt har sina rötter i olika samhällsdiskurser och maktrelationer (Machin & Mayr 2012).

Inom KDA intresserar man sig för både språket i tal och skrift och för de sammanhang som språket yttrar sig i. Språk och samhälle påverkar varandra parallellt och det är genom språket som man kan analysera maktstrukturer och olika motsättningar eftersom de ofta, enligt Machin & Mayr (2012), är återspeglings av de dominerande tankesätten i samhället. Fairclough (2001, 2009) förespråkar tre

nivåer för analys av text, en med fokus på text och språkbruk i bred bemärkelse, en med fokus på den diskursiva praktiken som syftar till de strukturer som ligger bakom konstruktionen och konsumtionen av text, samt den sista nivån som har fokus på den sociala praktiken som omfattar den sociokulturella kontext som texten ramas in inom (Winther Jørgensen et al. 2000; Machin & Mayr 2012). Språk, makt och diskurs kan då analyseras tillsammans för att få en ökad förståelse för hur och på vilket sätt media väljer att beskriva och representera nyheter både gällande språkbruk, samt på vilket sätt makt reproduceras i de olika representationerna. Camauër et al. (2006) menar här att analysera och förstå hur makt reproduceras i språk, skapar en viktig anledning till att undersöka och uppmärksamma medias sätt att formulera sig och därmed forma debatter.

I uppsatsen används KDA tillsammans med Bacchis (2009) "What is the problem represented to be" (WPR) som analytiskt verktyg för att bredda och på ett djupare plan förstå rovdjursdiskursen och relationen stad och land som ett utstakat problem. Till skillnad från mer traditionella metoder för policyanalys, där man utgår från att det finns redan utstakade problem som ska hanteras, ifrågasätter WPR, problemen i sig själva och Bacchi (2009) menar att det är först när till exempel politiken handskas med problemen som de formas. WPR hjälper till att analysera hur problem konstrueras, vad som stödjer denna representation samt ifrågasätter vilka konsekvenser olika representationer av problemet kan ha. Bacchi (2009) diskuterar även det som kallas "silences" för att belysa de representationer som undångöms i problemformuleringen. Detta görs genom att analysera vilka aktörer som får eller inte får synas i representationen i media samt vilka diskurser som framträder.

WPR används i uppsatsen genom att dekonstruera och analysera hur nyhetsrapporteringen konstruerar och ramar in det som upplevs som ett redan fördefinierat problem. Eftersom jag i denna uppsats fokuserar på nyhetsartiklar gällande en polariserande samhällsfråga är KDA och WPR två passande analysstrategier då jag vill applicera mitt resultat på ett samhällsövergripande plan. KDA och WPR kan hjälpa till att dekonstruera de urbana normer och idéer om centrum och periferi som får utrymme i den mediala bilden av vargfrågan. Genom att analysera medias roll i hur diskurser kring landsbygd visar sig i frågor som säger sig ligga i skiljelinjen mellan stad och land kan uppsatsen synliggöra de maktdynamiker som dessa representationer vilar på samt problematisera det som vanligtvis betraktas som ett fördefinierat problem.

2.1.2 Kritik mot KDA och rollen som forskare

En svårighet med att använda KDA som metod och som också ses som den viktigaste kritiken av analysmetoden är att forskarens egna värderingar och ideologi ofta återspeglas i själva analysen och därmed även resultatet. Till exempel kan det

vara svårt att problematisera text där forskarens egna åsikter sammanfaller med textens innehåll (Jørgensen & Phillips 2000). KDA poängterar även detta med att ingen person kan vara helt neutral, utan påverkas alltid utifrån den kontext de arbetar i och detta gäller all forskning. För att motverka detta är det av vikt att vara transparent i uppsatsen genom att visa läsaren varje steg i processen gällande urval och materialanalys, samt klargöra de ideologiska ståndpunkter som motiverar studien. Gällande etik kommer jag inte göra några särskilda etiska prövningar då de artiklar som används kan ses som offentliga dokument och tillgängliga för allmänheten. De artiklar som presenteras som nyheter har upprättats av olika individer men representerar tidningarna som helhet och en analys av materialet kommer därför inte antas kränkande mot någon särskild individs integritet.

2.2 Material och urval

Uppsatsens analys bygger på nyhetsartiklar från den rikstäckande tidningen Dagens Nyheter (DN) och Värmlands lokala tidning Nya Wermlands-Tidningen (NWT). Insamling av material har skett via sökmotorn Mediearkivet Retriever som används för att sortera bland artiklar från tidningarna. I detta avsnitt går jag igenom mitt val av tidningarna och visar hur materialinsamlingen har gått till samt motiverar hur artiklarna har valts ut.

2.2.1 Dagens Nyheter och Nya Wermlands-Tidningen

DN är den andra största dagstidningen i Sverige och förfogar över en stor del av svenska folkets nyhetsintag. Tidningen har ett nationellt fokus och publicerar relevanta nyheter från hela Sverige (DN 2021). NWT är den största morgontidningen i Värmland och täcker relevanta nyheter för värmlänningar (NWT u.å.).

Då uppsatsen undersöker hur varg porträtteras i media och om media upprätthåller och reproducerar stereotypiska värderingar av landsbygd är det av värde att få ett empiriskt underlag från flera perspektiv. Tidningarna är en del av ett ändamålsenligt urval (Silverman 2005) för att genom strategiska exempel på hur diskurser i varg speglas i både nationell och lokal press, öka uppsatsens möjlighet till breddad förståelse i relation till studiens syfte och besvarande av frågeställningarna. Tidningarna har valts för att kunna föra ett bredare resonemang kring hur diskurser kring landsbygd visar sig i rovdjursdiskursen. Tidningarna används inte i jämförande syfte utan genom att ge exempel från två skilda perspektiv med DN som storstadscentrerad tidning med rikstäckande fokus och NWT en värmlandstidning med lokal förankring och närhet till vargfrågan. Tidningarna kan därmed ses hjälpa till i att få en ökad förståelse för hur diskurser om landsbygd får

utrymme i media och då inte bara på en rikstäckande nivå utan även att det finns exempel där det sker på lokal.

2.2.2 Nyhetsartiklar

Det första steget i processen kring urvalet av artiklar är att välja sökord och tidsperiod för uppsatsen. Sökord som är relevanta och används i studien är bland annat "vargjakt" och "varg", varav det sistnämnda används i uppsatsens mediabevakning. De artiklar som analyseras presenteras och klassas som nyheter. Detta för att jag ska kunna analysera de olika tidningarna som helhet snarare än de olika författarna, då jag är intresserad av att lyfta den mediala bilden i rovdjursdiskursen snarare än enskilda personers uttalanden. Åsiktsartiklar såsom debatt, ledare, krönikor och insändare har därför sällats bort av samma anledning. Även artiklar som till viss del eller i huvudsak berör ämnen som inte är relevanta för att besvara frågeställningarna men som ändå dök upp i sökningen samt dubletter sorterades bort.

Sökperioden för tidningarna är ett år mellan 22.03.27-23.03.27. I studien är det av värde att få en så pass aktuell bild som möjligt, samtidigt som urvalet behöver inkludera tillräckligt stort material för att öka möjligheten till en nyanserad diskussion i ämnet. En sökning, med sökordet "varg*", leder till 267 träffar på DN och 198 träffar på NWT. Efter genomgång av artiklarna återstod 31 artiklar från DN och 47 artiklar från NWT. Artiklar som handlade om sportlag eller författare med Varg i namnet eller artiklar som var nerkortade och refererade till en annan artikel har sorterats bort. Därefter har 17 artiklar citerats i uppsatsen och resterande har använts för att skapa en helhetsbild i ämnet. *Se appendix för citerade artiklar*

2.2.3 Strategi för analys

I undersökningen använder jag tematisk kodning som hjälpmedel för att analysera och koda de utvalda artiklarna. Tematisk kodning syftar till att bygga en bas för fortsatt analys av empiriska data. Koderna har utvecklats genom det Creswell & Creswell (2018) benämner som förutbestämda koder där uppsatsens syfte och fokus på språk, makt och diskurser satt grunder för de koder som ses vara relevanta att undersöka, samtidigt som uppsatsens syfte har varit öppet för förändring beroende på materialets styrning. Vid genomläsning av artiklarna har materialet kodats in i sex olika teman: Varg inom politiken, Stad och land, Aktörer och representationer, Problembild och problemformuleringar, Emotionella och rationella värden samt Natur och miljö. Utifrån dessa har artiklarna sedan analyserat och sedan ytterligare kategoriserat in i två huvudteman: *Rovdjursdiskursen* samt *Landsbygdens representationer* som exemplifierar uppsatsens fokus på konstruktionen av varg som en konfliktfylld fråga samt hur landsbygden representeras i den.

3. Resultat och analys

Detta kapitel utgör uppsatsens analys och framställning av den empiriska datan. Analysen är uppdelad i uppsatsens huvudteman, *Rovdjursdiskursen*, samt *Landsbygdens representationer*. Kapitlet analyserar och diskuterar utdrag från tidningarna för att besvara uppsatsens frågeställningar:

1. Hur är konflikten mellan människa och varg konstruerad och dokumenterad i nyhetsrapporteringen?
2. Hur representeras den svenska landsbygden i nyhetsrapportering, gällande varg och rovdjursjakt?
3. På vilka sätt upprätthåller och reproducerar media diskurser om landsbygd i rovdjursdiskursen?

KDA:s analysnivåer med fokus på språk, diskurs och makt diskuteras löpande i relation till utdrag från artiklarna. Även Bacchis (2009) WPR-metod med fokus på olika representationer och problem resoneras kring och används för att analysera och problematisera de diskurser om varg och landsbygd som framkommer i nyhetsartiklarna och vidare hur denna representation kan fördjupa skiljelinjen stad och land.

3.1 Rovdjursdiskursen

Varg är enligt tidigare forskning (Ekengren 2012; Ericsson et al. 2013) en känslig och het fråga vilken ligger i skiljelinjen stad och land och detta avsnitt undersöker om denna diskurs även kan synas genom tidningarnas rapportering av varg. Detta avsnitt inkluderar underrubrikerna *Konstruktionen av vargfrågan i media* samt *Tro, makt och kunskap*. Avsnittet analyserar maktdynamiker mellan stad och land genom att undersöka vilka som får synas i artiklarna och göra uttalanden. Även medias roll i reproducerandet av rovdjursdiskursen och vargfrågan som ett fördefinierat problem diskuteras utifrån dessa representationer.

3.1.1 Konstruktionen av vargfrågan i media

Diskurser i vargfrågan visar sig bland annat i hur den konstrueras som en känslig fråga i att människor undviker att göra uttalande om ämnet. Tidningarna kan ses upprätthålla diskursen om varg som känsligt ämne genom att ha med uttalanden och språkbruk som exemplifierar de känslor som finns och lyfts fram. I en NWT-artikel får en ”medlare i komplexa samhällsfrågor” ge en kommentar på den så kallade konfliktfyllda situationen:

-Jag tror att frågan om varg, men rovdjur i allmänhet, är så polariserad att människor inte längre pratar med varandra, även i de forum som finns på lokal nivå så är det inte riktigt samtal och dialog som sker. Det är något som oroar honom. -Jag är bekymrad över att man inte vill föra en djupgående dialog¹

I citatet kan man se hur vargfrågan lyfts fram på ett sätt som ses som omöjligt att lösa genom att det inte förs inte ”riktiga samtal” eller att vargen som ett problem ses som ett orosmoment för medlaren som ses vara expert på att lösa just svåra frågor. Den mediala bilden av vargfrågan som ett komplext problem bekräftas av NWT-artikeln som genom sin framställning av ”problemet” varg reproducerar och åter konstruerar den redan rådande diskursen. Känslan att lösningar ligger långt borta stärks i framställningen genom att uttrycka sig med att det är svårt att ha en konstruktiv diskussionen om varg. Enligt Bacchis (2009) teori om hur problemet är konstruerat, visar att ”problemet” varg är uppbyggt som känsligt, svårt att ta i redan innan diskussionen om den sker. Bacchi (2009) menar att det är först när lösningar tar sin form som problemet också ramas in. Detta synliggörs ytterligare i att olika aktörer väljer att inte göra uttalanden om vad de tycker i frågan. Till exempel representeras en biträdande statsveterinär vid Statens veterinärmedicinska anstalt i en DN-artikel om årets vargjakt:

-Jag undviker att tycka eller ens tro något om vad som är ett lämpligt antal vargar. Det är mycket diskussion och många åsikter. Det jag kan bidra med är kunskap om de vargar som vi får in hit²

Den mediala bilden av varg framställs som att den är så pass polariserande att olika aktörer tvingas välja sida. Antingen är man för eller emot varg. Denna tematisering om polariseringen framställs i de båda tidningarna³⁴. DN väljer till exempel, att lyfta fram ett citat från länsstyrelsen gällande en vargattack:

---

¹ Lisa Dammvik (2022) Medlare bekymrad över vargkonflikten *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

² Jörn Spolander (2023) Här obduceras de svenska vargarna efter året licensjakt *Dagens Nyheter* 2023.03.31

³ Tove Hansson (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* 2023.03.31

⁴ Fredrik Samuelsson (2023) ”Har märkt att man undviker att prata om varg” *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

-Det finns otroligt mycket olika känslor, tankar och åsikter kring det här. Det är en vattendelare, och det är inget som vi kan hantera. Folk får känna och tycka som de vill. Det vi kan göra är att inventera, informera om djuret som det finns otroligt mycket myter om⁵

I de båda citaten lyfts problembilden i förhållande till varg genom att man behöver informera människor om varg för att förhindra att oroskänslor kopplade till varg som mytomspunnen symbol tar över i debatten. Denna problemformulering kan med ett WPR-perspektiv rama in att vargfrågan bygger på just historiska konnotationer som ”skräckinjagande ulv” genom att lyfta att ”informera om djuret” kan vara lösningen. Språket i DN-artikeln kan bekräfta diskursen om varg som mytomspunnen och konfliktfylld genom att en person i maktposition lyfter just emotionella värden och exemplifierar att känslor om vargen är problemet. Detta visar även att det finns en diskurs av att orsaken till att vargen är känslig är för att det finns brist på information, något som sätter ramar för en maktdynamik i frågan, där emotionella och rationella värden sätts emot varandra.

Även i NWT lyfts en liknande bild i en artikel som inleder med ”Frågan fortsätter att splittra och polarisera”⁶. I artikeln representeras ordförande för Naturskyddsföreningen, som uttrycker sig angående vargattacker:

-Det är så oerhört snett i debatten, det låter som att det skulle vara våldtäktsmän där ute. Värmlänningarna älskar sina vargar. Folk blir glada när de har sett en varg⁷

NWT-artikeln lyfter vargens symbolik i polariseringen och visar exempel på hur media har en tendens att spä på debatten. Språkbruket konstruerar vargfrågan till att vara ett ämne som rör upp känslor och upprör vilket exemplifieras med ordval som ”splittra”, ”polarisera” och ”älska”. Att likna vargar vid våldtäktsmän sätter även en viss prägel på artikeln där ordet intensifierar dramatiken kring varg, samtidigt som citatet i sig raljerar över känslorna och poängterar att debatten är överdriven. I NWT-artikeln syns en medvetenhet om att rovdjursdiskursens polarisering mellan stad och land inte nödvändigtvis speglar verkligheten, men att debatten ändå är känsloladdad. Till exempel genom att bekräfta en diskurs om att det är just värmlänningar/landsbygdsbor som är vargkritiska. Den mediala bilden av rovdjursdiskursen kan i artiklarna intensifiera diskussionen om varg och medias roll i att spä på det polariserande narrativ som ramar in frågan kan därför ses vara avgörande.

---

⁵ Tove Hansson (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* 2023.03.31

⁶ Jonas Andersson (2022) ”Som om det skulle vara våldtäktsmän” *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

⁷ Jonas Andersson (2022) ”Som om det skulle vara våldtäktsmän” *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

3.1.2 Tro, makt och kunskap

I medias framställning av diskurser kring varg och landsbygd får olika aktörer och representationer varierande mycket utrymme. Rovdjursdiskursen formar vilka konflikter och representationer som får framträda och på vilket sätt. Denna framställning skapar en viss maktbalans i hur dessa röster får representeras och sättas i relation till varandra i de olika artiklarna. Hur något framställs visar betydelsen av språk, då språkets positionering blir avgörande för hur dessa representationer reproducerar olika maktdynamiker i samhället (Fairclough 2001).

I de båda tidningarna finns det en dynamik av att till exempel tamboskapsägare och privatpersoner uttrycker oro och rädsla för varg, men som avfärdas som obefogad och emotionell i samma artikel av vargsupporters och vargexperter. DN lyfter till exempel fram två perspektiv från tamboskapsägare i en artikel om vargens förekomst i Skåne. I artikeln framgår ett perspektiv där en fårägare är orolig över gårdens framtid och säger:

-Det kommer att begränsa oss i hur vi vågar ha våra får ute på somrarna om vi överhuvud taget vågar ha får. Vargens närvaro kan bli slutet på gårdens långa historia.⁸

Artikeln avslutas med en kommentar från länsstyrelsen:

-Debatten har handlat mycket om rovdjursavvisande stängsel, vilket är något man kan få ersättning av staten för, som räcker en bit. Det är ett fantastisk skydd men det som vi informerar om är att vanligt stängsel minskar risken för angrepp betydligt. Vi ser i stort sett aldrig angrepp bakom ett vanligt fårnät utan el såvida det är välsträckt och sluter tätt mot marken överallt.⁹

Personer med makt, såsom forskare och experter från länsstyrelsen, sätts i en position i artiklarna där de ställs emot andra representationer i frågan. Deras röster ses ignorera oroliga privatpersoner genom till exempel, redogörelsen för att det skydd ”som vanliga” stängsel ger räcker för att hindra attacker samt genom att poängtera att attacker i stort sett aldrig sker, trots att det är just attacker på tamboskap som artikeln handlar om. Rädslan och oron för varg som lyfts av boskapsägare framställs som irrationell när DN positionerar talespersonen från länsstyrelsen och lyfter hans åsikter som svar på deras upplevelser. I tidningarna framställs experters kunskap i ämnet mot enskilda personers upplevelser. Detta skapar, utifrån artikeln, en vinklad framställning av ämnet då det enligt Fairclough (2001) kan skapa en ojämlik maktdynamik mellan parterna i hur och i vilken relation de båda aktörernas åsikter och kunskap framställs.

---

⁸ Tove Hansson (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* 2023.03.31

⁹ Tove Hansson (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* 2023.03.31

Liknande exempel syns i en DN-artikel om vargfrågan i Sverige i jämförelse med andra EU-länder. I artikeln skriver en DN-skrivent:

Men hur kommer det sig att vargen fortfarande är så kontroversiell? Bönder och renskötande samer får ersättning för skadade djur och antalet vargattacker har inte ökat på flera år. Utgör vargen ett hot mot liv och hälsa? Nja. Den senaste attacken av en vild varg mot en människa i Sverige ägde rum 1821.¹⁰

Språket i artikeln förstärker känslan av att oron individer upplever kring varg är obefogad genom diskussionen om varg som "hot mot liv och hälsa" samtidigt som den också klargör att det finns problem då "bönder och renskötare" behöver få ersättning för de attacker som sker. "Bönder och renskötare" är också intressegrupper som kan kopplas ihop med landsbygd så när deras röster ifrågasätts, ifrågasätts även landsbygdens röst. Berättarrösten i artikeln blir den objektiva experten som kan vederlägga deras oro. Problemet representeras som att det inte är antalet attacker som är problemet då man kan få ersättning utan att det är något annat som gör att varg är kontroversiellt och omdebatterat.

I NWT lyfts en liknande artikel där varg har attackerat en hund och länsstyrelsens perspektiv på hur vanligt attacker är representeras i relation till detta:

Hur vanligt är det att en varg angriper en hund? -Ovanligt. Angrepp mot hund är mer vanligt när det sker mot jakthundar under jaktperioden. Hon menar att man inte behöver vara rädd för att det finns vargar som söker upp hundar.¹¹

I artiklarna¹²¹³ skapas en känsla av ett vi och ett dem där 'vi' är forskare eller experter som enligt artiklarna har koll på ämnet i jämförelse med 'dem' som är de privatpersoner som har varit i kontakt med varg men som framställs som emotionellt styrda i tidningen. Detta sker genom att positionera olika perspektiv på konflikten emot varandra. Denna relation mellan emotionella kontra rationella värden visar på hur debatten kring varg formas i media genom både språkbruk och språkets representationer.

Denna maktdynamik reproduceras även i en DN-artikel om varg i Italien där en oförståelse för problemen som svenska boskapsägare upplever framställs. Forskaren som representeras i artikeln uttalar sig angående viljan att minska den svenska vargstammen:

-Helt galet. Nästan alla italienska vargar härstammar från de 100 individer som fanns kvar i början av 1970-talet då de fredades helt. Det har funnits en förståelse för vargen och ingen

---

¹⁰ Johan Nilsson (2022) Svenska vargfrågan väcker stor förvåning utomlands *Dagens Nyheter* 2023.03.31

¹¹ Elias Norin (2022) Länsstyrelsen vid plats för vargattacker *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

¹² Johan Nilsson (2022) Svenska vargfrågan väcker stor förvåning utomlands *Dagens Nyheter* 2023.03.31

¹³ Elias Norin (2022) Länsstyrelsen vid plats för vargattacker *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

skulle ha kommit på tanken att börja skjuta dem när antalet var uppe i 500. Attacker på tamdjur förekommer, men bönderna får kompensation.¹⁴

I artikeln diskuteras att det finns en förförståelse bland italienska bönder som inte verkar finnas hos svenska lantbrukare. Uttalandena kan ses underminera de svenska boskapsägarnas bedömning av vargattacker genom att förminska deras upplevelser av attacker på varg till att ”kompensation” kan ges om det behövs. Diskursen om vargen som ett problem för till exempel tamboskapsägare ifrågasätts i artikeln och fokus skiftar från vargen som ett faktiskt problem till att vargfrågan lyfts som en problemfylld debatt. Hur vargfrågan representeras genom olika aktörer blir enligt Bacchi (2009) avgörande för vilka maktrelationer som speglas i den mediala bilden. I rovdjursdiskursen sker detta mellan bland annat tamboskapsägare och forskare/expertter som vars roller kan kopplas till maktförhållandet mellan stad och land där, stad blir ett centrum för kunskap (Stenbacka et al. 2020). Denna framställning av experters kunskap mot en upplevd verklighet befäster teorier mellan centrum/periferi och hur olika kunskaper värderas. Pain & Hansen (2019) lyfter hur just lokalt förankrad kunskap som kan baseras på erfarenheter sätts emot experters kunskap och i och med det åsidosätts landsbygdens röster i diskussionen. Centrums dominans reproduceras i periferins framställda okunskap och denna dynamik kan synas i vargfrågan när de emotionella och rationella värdena sätts emot varandra.

Denna maktdynamik mellan emotionella och rationella värden konstrueras vidare i artiklar från DN och NWT där forskare från svenska och europeiska universitet får göra uttalanden om hur de tycker Sveriges politiker och jägare hanterar vargfrågan. Både gällande hur vargfrågan ses som känslig i rovdjursdiskursen och gällande vargstammens status samt kommentarer om att Sverige går emot EU:s artdirektiv. Till exempel i en artikel i DN skrivs det att:

Den svenska vargen är inte alls hotad menar Jägareförbundet. Den internationellt erkände forskaren Love Dalén håller inte med. –Huruvida en art är hota eller inte, är en forskningsfråga som Jägareförbundet inte har kompetens att avgöra, säger han.¹⁵

I artikeln syns en diskussion om sanningar i rovdjursdiskursen där forskaren ifrågasätter Svenska Jägareförbundets motivation och kompetens i att säga att vargstammen inte är hotat. Hur artikeln lägger fram de olika rollerna speglar också en värdering tidningen lägger på de olika rollerna genom aktörernas positionering samt hur forskarens utlåtande framställs. I DN syns en likande representation i en konversation mellan en DN-reporter och ordförande för LRF där det framgår att det

---

¹⁴ Johan Nilsson (2022) Svenska vargfrågan väcker stor förvåning utomlands *Dagens Nyheter* 2023.03.31

¹⁵ Johan Nilsson (2022) Genforskaren kritisk till Jägarförbundets syn på svenska vargar *Dagens Nyheter* 2023.03.31

finns diskurser om vargens existens som är oberoende av vargens faktiska antal och antal vargattacker som sker:

Enligt Viltskadecentrum varken ökar eller minskar antalet vargangrepp sett till de senaste fem eller tio åren. Om Viltskadecentrum säger så, så är det väl så. Men enligt dig ökar antalet angrepp, eller?

-Det jag sade kommer av de signaler jag får från lantbrukare. Det var mer så jag menade.

Utgick du mer ifrån hörsägen än fakta?

-Nja, det vet jag inte, utan mer att konsekvenserna för lantbrukarna blivit allt tydligare på sistone. Exempelvis att allt fler lammproducenter kastar in handduken och ger upp på grund av de här angreppen. Det märker vi. Det var länge sedan det slaktades så lite lamm som nu.¹⁶

Medias roll i att reproducera rovdjursdiskursen som het debatt kan förstärkas då citatet visar på vargen som symbol för en viss samhällsdynamik snarare än som en sakfråga som rör om känslor. Den upplevda verkligheten i relation till statistisk fakta visar hur den mediala bilden om varg förflyttas från vad som faktiskt gäller i antal attacker till att det är känslor och upplevda sanningarna som sätter ramarna i rovdjursdiskursen. Det skapar en diskussion om det är en upplevd verklighet där vargen är het på agendan, som gör att tamboskapsägare väljer att "kasta in handduken" eller om det faktiskt är fler attacker som gör att lantbrukare väljer att lägga ner. Detta syns även i nedanstående citat från DN:

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) välkomnade ministerns uttalande: -Antalet vargarepp har ökat kraftigt sedan 2018 och drabbar jordbrukare över hela landet. Den nuvarande situationen är helt enkelt inte hållbar, sade förbundets ordförande Palle Borgström i en kommentar till TT i tisdags. Men har vargareppen verkligen blivit fler? -Nej, det har de inte. Det menar i alla fall Jens Frank som är forskare och föreståndare för Viltskadecentrum på Sveriges lantbruksuniversitet¹⁷

Detta sätt att positionera de olika aktörerna där LRF:s ordförande ställs mot en expert i ämnet medför föreställningen om att forskaren sitter på den betydande makten i artikeln och reproducerar maktdynamiken mellan tro och kunskap. LRF:s ordförande och forskaren kan även ses symbolisera olika roller och likt tidigare diskussion kan det visa exempel på hur artikeln befäster en diskurs om periferins okunskap mot stadens kunskapscentrum (Pain & Hansen 2019; Stenbacka et al. 2020). Att sätta olika representationer emot varandra förekommer i båda tidningarna till exempel, i en NWT-artikel står det:

EU borde lätta på skyddet av varg och björn och andra stora rovdjur för att "hitta en bättre balans", anser EU-parlamentet. -De ignorerar vetenskapen, kontrar Världsnaturfonden.¹⁸

---

¹⁶ Johan Nilsson (2022) Missvisande statistik vapen när vargens öde ska avgöras *Dagens Nyheter* 2023.03.31

¹⁷ Johan Nilsson (2022) Missvisande statistik vapen när vargens öde ska avgöras *Dagens Nyheter* 2023.03.31

¹⁸ TT (2022) EU-parlamentet vill lätta på vargskydd *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

Detta syns även i DN där det skrivs:

Opinionen mot varg ökar och regeringen har öppnat för att fler skjuts, medan forskare menar att stammen är förhållandevis liten och att avskjutning riskerar att öka inaveln.¹⁹

Språkbruk och konjunktioner som ”kontrar” och ”medan forskare menar” visar på en dynamik av makt där de aktörer som gör uttalanden som kan ses vara emot varg kommer först och sedan kontrast det med så kallade vargexperter såsom forskare och miljöorganisationer. Språket i artiklarna kan ses reproducera den nuvarande konfliktytan och konstruktionen av varg som en vattendelare upprätthålls i den mediala bilden. Diskursen om polariseringen mellan stad och land (Pain & Hansen 2019) kan även befastas då de olika aktörernas roller bygger vidare på denna maktdynamik med vad de olika rollerna kan representera. Även Woods (2011) teori om hur landsbygdens röster generaliseras och endast syns ur stadens dominerande narrativ synliggörs när upplevelser av varg från människor på landsbygd ställs mot forskare och experters förståelse av ämnet.

Rovdjursdiskursen—en sammanfattning

Medias rapportering av rovdjursdiskursen visar sig i hur tidningarna lägger fram olika aktörer och representationer, samt hur de olika aktörerna ställs mot varandra. Den mediala bilden av varg reproducerar idéer om att diskussionen är skev och känslöfylld samtidigt som medias roll att konstruera dessa perspektiv förstärks i tidningarna. En maktdynamik i rovdjursdiskursen som bekräftas i nyhetsrapporteringen syns på hur de olika aktörerna får utrymme och det språk som används för att presentera de olika individernas perspektiv där privatpersoners och jägares upplevelser sätts i relation till forskare och vargexperters kunskap. Rationella och emotionella värden ställs mot varandra och synliggör vad som ses som rätt typ av kunskap och förstärks av aktörernas positionering i artiklarna samt de roller som de symboliserar mellan stad och land.

3.2 Landsbygdens representationer

Olika diskurser om landsbygd kan ses ta olika mycket utrymme i nyhetsrapporteringen om varg och kring debatten om dess existens. Diskurser om centrum/periferi eller stad/land kan ses i både offentliga utrymmen såsom i politik samt i privatpersoners uttalande i tidningarna. Hur den svenska landsbygden framställs i media och vilka diskurser som syns är beroende på vilka frågor som tas upp i relation till landsbygden. Vilka representationer av landsbygden som syns i rovdjursdiskursen blir beroende av den sociala och kulturella kontext där

---

¹⁹ Jessica Ritzén (2022) Han bor granne med vargfamiljen *Dagens Nyheter* 2023-03-31

diskussionen om varg tar plats. Detta avsnitt inkluderar underrubrikerna *Skiljelinjen stad och land*; *Vargen som ett politiskt redskap* samt *Samexistens – Naturen och samhället*.

3.2.1 Skiljelinjen stad och land

I en NWT-artikel presenteras en bild av vargfrågan som en diskussion i skiljelinjen stad och land:

Frågan om rovdjur är så komplex för den väcker så starka känslor, den har en lång historik och mycket grundar sig i konflikten mellan stad och landsbygd.²⁰

Denna idé om ett ojämnt förhållande mellan stad och land med konflikter gällande varg, bekräftas av citatets språk och bygger på diskursen om att varg inte bara är en ”komplex” fråga utan också en polariserande fråga i skiljelinjen mellan stad och land. Relationen mellan stad och land som nämns i citatet blir exempel på ett fördefinierat problem enligt Bacchi (2009), med ramar vad det innefattar utan att egentligen förklara på vilket sätt denna konflikt tar sin form. Att vargfrågan ses grunda sig i historiska konflikter blir också ett exempel på en form av medvetenhet om diskursen då man i citatet refererar till andra diskussioner som då tar plats inom den då uttalade diskursen. Denna diskurs om polarisering mellan stad och land bekräftas även i en artikel i NWT som diskuterar just relationen mellan stad och land i vargfrågan. I artikeln representeras en forskare i kulturgeografi som säger:

-Ofta presenteras en stereotyp bild av att det är folk på landsbygden och jägare som är emot vargen och miljövernare i Stockholm som är för. Frågan är mer komplex än så. Det finns ju värmlänningar i vargrevir som tycker det är jättehärligt att höra vargarna yla, och folk i städer som är negativa –och allt däremellan [...] -Både jägare och miljövernare är diversifierade grupper.²¹

I artikeln synliggörs hur problematiken kring varg sätts i motpoler mellan just stad och land och att det finns olika representationer av ”problemet”. Samtidigt bekräftar artikeln rovdjursdiskursen och diskursen att det finns en viss geografiskt polarisering i attityder. Artikelns framställning av rovdjursdiskursens kan därmed synliggöra att det finns idéer som bekräftar att de som är emot varg kommer från landsbygd och de som är för varg kommer från stad genom citatets försök att dementera den rådande diskursen. Fairclough (2009) menar att kunskap om rådande diskurser och representationer kan vara betydande i dess dekonstruktion. Samtidigt som när problemet klargörs sätts också ramar för var problemet tycks innehålla. Just denna medvetenhet om relationen stad och land som utforskas i artikeln kan

---

²⁰ Lisa Dammvik (2022) Medlare bekymrad över vargkonflikten *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

²¹ Fredrik Samuelsson (2023) ”Har märkt att man undviker att prata om varg” *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

både ses synliggöra och därmed också dekonstruera maktdynamiken som vargfrågan bygger på.

Den mediala bilden av varg som syns i tidningarna synliggör att vargfrågan förutom att vara konfliktfylld också positioneras till att vara en fråga som skiljer stad och land. Artiklarna visar att diskussionen om varg tar plats i ett utrymme med fördefinierade ramar om vad frågan tycks innefatta både gällande vilka konflikter och diskussioner som finns inom diskursen samt dem maktstrukturer dessa vilar på.

3.2.2 Vargen som ett politiskt redskap

Polarisering mellan stad och land gällande rovdjursdiskursen syns i DN:s och NWT:s porträttering då vargen framställs som en politisk sakfråga. I en DN-artikel med titeln *KD satsar på vård och landsbygd i valet*²² lyfts fokus på vilka frågor som det satsas på för att vinna över landsbygden och en minskad vargstam är en av dem. Att en minskad vargstam är en betydande fråga för landsbygdsväljarna framställs även i flera artiklar^{23,24}. Till exempel diskuteras ett EU-förslag om vargens referensvärde i en DN-artikel:

”Ledamöterna sviker både naturen och jordbrukarna. Vargen används som syndabockar för större socioekonomiska problem” skriver Sabien Leemans från WWF i ett pressmeddelande.²⁵

Naturen som beskrivs i artikeln kan ses syfta på landsbygd. Tidningen lyfter fram citatet från WWF där det finns vissa antaganden om att det finns ”större socioekonomiska problem” på landsbygden men att politiker väljer att blidka landsbygdsväljarna med en minskad vargstam. Denna representation visar både på en maktdynamik där en talesperson från WWF generaliserar sagda socioekonomiska problem på landsbygden samtidigt som dessa problem förminskas till att vargfrågan, väger upp för dessa. Citatet visar vargen som sakpolitisk fråga i samband med en prioriterad miljö- och landsbygds politik, vilket kan beästa Woods (2011) teorier om hur landsbygdens relevans endast sätts i relation till natur och ekologiska mervärden för centrums konsumtion, något som då syns i vargfrågan genom att åsidosätta landsbygden som en plats med egna behov i politiska frågor.

Ett annat exempel på hur vargen syns i politiken är i en NWT-artikel där Sverigedemokraternas ställningstagande i vargfrågan nämns som avgörande för vissa värmlänningar i riksdagsvalet 2022:

---

²² Jenny Nyman (2022) KD satsar på vård och landsbygd i valet *Dagens Nyheter* 2023.03.31

²³ Tove Hansson (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* 2023.03.31

²⁴ Johan Nilsson (2022) Svenska vargfrågan väcker stor förvåning utomlands *Dagens Nyheter* 2023.03.31

²⁵ TT (2022) EU vill lätta på vargskyddet *Dagens Nyheter* 2023.03.31

För Olof Bernt var det vargfrågan som gjorde att han blev engagerad i SD. -Att det ska vara en massa varg här, det förstår jag inte. Det fanns inga vargar när jag växte upp.²⁶

De olika attityderna kring varg, särskilt gällande de som är emot, framställs i tidningarna som en indikation på en upplevd känsla av maktlöshet och politisk alienation bland individer i landsbygdsorter. I DN syns denna idé om att Sverigedemokraterna varit framgångsrika just på grund av mentalitet om ”vi och dem” och SD:s ställningstagande emot vargen, likt citatet ovan, lyfts fram som ännu ett sätt att locka till sig delar av befolkningen som inte känner sig hörda:

SD var här särskilt framgångsrika och kunde effektivt kommunicera inte bara sin käpphäst att invandringen är ett samhällsproblem och kraftigt måste begränsas, utan också sin populistiska berättelse om en elit som agerar antidemokratiskt och sviker det sanna folket.²⁷

DN skildrar relationen mellan SD och landsbygdsvaljare som om landsbygden består av individers vars värderingar sammanstrålar med känslor av utanförskap. Artikeln framställer en diskussion om hur det kommer sig att ”antimiljö” och vargen har blivit en av SD:s valfrågor. Artikeln lyfter att vissa politiska debatter om klimat och miljö i relation till landsbygd kan röra upp känslor av politisk alienation och att landsbygdsvaljare har mer ”konservativa” värderingar gällande miljöfrågor. Detta resonemang kan förstås genom idéer om att centrum är en plats för kunskap och politik och landsbygdsbefolkningen särskiljer sig från staden både i politiska och kulturella värderingar (Erlingsson et al. 2020). Diskursen om landsbygden som en del av det förgångna och förhistoriska syns i språkbruket och beskrivningen av att landsbygden, ”det sanna folket”, blir sviken av en centraliserad elit. Porträtteringen synliggör både den sociala kontext som vargfrågan tar plats som att ligga mellan stad och land samt de maktstrukturer denna polarisering tycks vila på. Denna representation om landsbygden som en del av det gamla Sverige bekräftas även i en artikel²⁸ som lyfter KD:s formuleringar ”verklighetens folk” samt ”hjärtlandet” i samband med landsbygd. Artikeln diskuterar KD:s termer för att beskriva landsbygden och i diskussionen synliggörs en maktdynamik där just porträtteringen av politikens relation till varg kan ses romantiseras och bygga på diskursen om landsbygdens som idyll på det sätt som Woods definierar det (2011).

Att varg som sakpolitiskfråga sätts i relation till landsbygd lyfts även fram i en DN-artikel om populism mellan centrum och periferi:

---

²⁶ Pia Holmström (2022) ”Beror på skjutningar och knivskärningar” *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

²⁷ Dagens Nyheter (2023) Klimatfrågan är den nya fronten i SD:s kulturkrig *Dagens Nyheter* 2023.03.31

²⁸ Hans Rosén & Hugo Ewald (2023) Här växer motståndet mot vindkraften: ”Det kommer inte gå att bo kvar” *Dagens Nyheter* 2023.03.31

Spänningen mellan stad och land känns också igen från kulturkriget. Där har Kristdemokraterna försökt dra växlar på genom utspel om "verklighetens folk" i det svenska "hjärtlandet" som inte ska behöva bli uppläxade för sina åsikter av storstädernas vänsterliberaler.²⁹

I citatet bekräftas ovanstående diskurs om att landsbygden åtskiljer sig politisk från staden. Dessa representationer av vargen i politiken som synliggörs i tidningarnas porträttering som skildrar landsbygden både som en plats för natur och "verkligt folk", samt som en plats där antietablissemangen frodas. Woods (2011) beskriver hur landsbygden endast kan värderas genom stadens ögon utifrån olika extremer där det sker en romantisering av landsbygden i relation till en slags rural realism med ett hårdare klimat vilket i vargfrågan då blir kopplad till politiskt utanförskap och känslofyllda åsikter. Denna bild av landsbygd tillsammans med landsbygdens framställning inom rovdjursdiskursen kan skapa ännu en spänning som spär på den sagda politiseringen i vargfrågan, som då enligt artiklarnas porträttering redan befinner sig längst skiljelinjen mellan stad och land.

Inramningen av vargfrågan som syns i artiklarna reproducerar en polariserande maktodynamik mellan stad och land. I tidningarnas representation av varg syns en diskurs om att vargen symboliserar ett politiskt utanförskap för landsbygdsbefolkningen där upplevda känslor av att dominerande urbana normer påverkar politiska beslut rörande landsbygden, till exempel varg. Detta kan ses bekräftas i nyhetsrapporteringen då även om landsbygden påverkas mest av vargens existens, finns det en diskurs om att urbana värderingar om dess välkomnande får mer plats i tidningarnas rapportering av varg. Vargens framställning som politisk sakfråga kan då också skärpa de redan existerande diskurser om maktrelationen mellan stad och land där landsbygden med det "sanna folket" blir en motpol till stadens politiska centrum.

3.2.3 Samexistens - vargen och samhället

Diskussionen om problemrelation mellan varg och människa som syns i tidningarna väcker frågor om hur mycket utrymme dagens samhällen är villiga att ge naturen i allmänhet, inte bara vargen. Bacchi (2009) menar att när lösningar tar sin form synliggörs problemet som helhet vilket i vargfrågan där en lösning på problem om samexistens är att minska vargstammen kan en diskussion om var vargen egentligen ska finnas ifrågasättas. Även relationen mellan centrum och periferi där centrum expanderar och ger plats för en urban utveckling men där naturen och andra mervärden undanträngs syns. I en artikel i DN kan man se relation mellan vargen och samhälle. DN-artikeln lyfter fram ett uttalande från en skådespelare som ska spela en vargforskare i en tv-serie:

---

²⁹ Hans Rosén & Hugo Ewald (2023) Här växer motståndet mot vindkraften: "Det kommer inte gå att bo kvar" *Dagens Nyheter* 2023.03.31

Jag fick mer förståelse för kärleken till ett djur och hur man vårdar den. Jag fick också ta del av problematiken kring rovdjur som man inte tänker på i storstäderna. Men ute i landet har de här frågorna en helt annan betydelse. Det är alltid spännande att få kliva in i nya världar³⁰

I citatet kan man urskilja en viss distans mellan människa och varg och att det är först när man är ”ute på landet” och kliver in i en annan värld som man kan förstå sig på problemet vargen. Den svenska vargen är för de flesta icke-jagande svenskar ett djur som man sällan stöter på, vilket kan bygga på diskursen om den mystiska varg som en del det förgångna och bortkopplad från samhället (Figari & Skogen 2011). Citatet lyfter fram en diskurs om landsbygden som en plats där natur och andra känslor får utrymme till skillnad från i staden, något som kan reproducera och befästa Woods (2011) teori om landsbygden som idyll. Även konceptet landsbygden som diskurs kan genom språket med ”ute på landet” ses skapa en distans mellan stad och land och en där ”landet” blir främmande. ”Landet” som koncept bygger även på en diskurs mellan centrum och periferi där stadens ramar går att definiera medan som ”landet” blir en onyanserad generalisering av en mångdimensionell plats med stora geografiska skillnader (Stenbacka et al. 2020). Känslan av att lättsamheten kring varg i storstäderna sätts i relation till det som benämns som problematiken på landsbygden bygger även på maktdynamiken i frågan när det, som tidigare nämnt, samtidigt finns diskurser om hur landsbygden andrafieras i politiska frågor.

I en artikel i DN lyfts vargens existens i förhållande till plats och natur där en talesperson från länsstyrelsen får göra ett uttalande angående vargreviret i Skåne:

Idag menar man att de inhemska, ursvenska djuren ska få finnas. När det gäller deras vara eller icke vara i Skåne så följer vi det som politikerna har beslutat. Man har beslutat att varg ska finnas och Skåne är inte undantaget.³¹

Framställningen av vargen kan visa på att diskursen om varg, som mystisk och historisk, är närvarande i den mediala bilden genom citatets formulering om ”de inhemska, ursvenska djuren”. Mystifieringen av vargen som framgår i formuleringen kan skapa en distansering mellan samhälle och vargen. Tidningens framställning kan därför vara betydande i konstruerandet av vargens roll som symbol för de traditionella och därmed dess roll som symbol för landsbygden, vilket kan bekräfta Woods (2011) teorier om den rurala idyllen. I citatet ovan kan även en diskussion om vargens geografiska plats analyseras. Att vargen ska finnas i hela Sverige framgår i citatet när länsstyrelsens talesperson refererar till de beslutade lagar som gäller kring varg där det bland annat, inte finns en sydlig gräns

---

³⁰ John Olsson (2022) Magnus Krepper spelar vargforskare i ny tv-serie *Dagens Nyheter* 2023.03.31

³¹ Tove Hansson (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* 2023.03.31

för var vargen ska finnas. DN lyfter däremot ett perspektiv från en S-ledamot som bekräftar idéer om att varg och samhället inte kan samexistera:

Vi värnar biologisk mångfald och vill att svensk rovdjursförvaltning ska bygga på samexistens, men det kan inte ske på bekostnad av en levande landsbygd.³²

Denna diskurs om svårigheter med samexistens syns även i NWT som lägger fram en bild av att vargens existens skapar problem för människor som bor i vargtäta områden:

[...] att begränsa den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som täta vargstammar kan ha på människor som bor i områden med mycket varg. [...] kan skapa förutsättningar för en hållbar vargförvaltning samt förbättra möjligheten för samexistens.³³

Dessa representationer som framställs i tidningarna lyfter frågan om var vargen ska finnas. Det framgår av artiklarnas språkbruk att varg och en levande landsbygd inte kan samexistera. En diskussion som då grundar sig i en problemformulering i att för att landsbygden ska bli ”levande” kan inte det också vara en plats för natur och varg då de ”socioekonomiska och psykosociala” problem vargen som orsakar, inte möjliggör samexistens. I en DN-artikel om antal och plats representeras en forskare som säger:

-Det är var i landet de befinner sig som har betydelse. Vi kan ha hälften så många vargar, men dubbelt så många angrepp om de befinner sig i färdtäta områden.³⁴

I artikeln representeras perspektivet att problemen med varg inte nödvändigtvis handlar om antal utan var vargen befinner sig i relation till vad för typ av aktivitet som sker i området. Diskursen om problemen med varg på landsbygd nämns i flera artiklar i DN samtidigt som artiklar innehållande vargproblem framställs ofta, om inte varje gång, i relation till vargmöten i södra Sverige och framför allt gällande det nya vargreviret i Skåne. Att representationen om vargattacker på tamboskap i södra Sverige får mer utrymme syns på människors antaganden att problemen och konflikterna i rovdjursdiskurser främst är kopplade till mer tätbefolkade områden. I en DN-artikeln diskuteras rovdjurs (inklusive vargens) faktiska påverkan på människor och en forskare får göra ett uttalande:

Den negativa påverkan som dessa djur har är i en helt annan division i norr, samtidigt som konflikten är mycket större i söder. Renskötarna är extremt tåliga och toleranta när det gäller rovdjursangreppen.³⁵

---

³² TT (2022) EU vill lätta på vargskyddet *Dagens Nyheter* 2023.03.31

³³ Fredrik Samuelsson (2023) ”Har märkt att man undviker att prata om varg” *Nya Wermlands-Tidningen* 2023.04.12

³⁴ Johan Nilsson (2023) Ökad licensjakt på lodjur får kritik *Dagens Nyheter* 2023.03.31

³⁵ Johan Nilsson (2023) Ökad licensjakt på lodjur får kritik *Dagens Nyheter* 2023.03.31

DN-artikeln lyfter diskussionen om samexistens och hur landsbygdens attityder kring varg är geografiskt diversifierade. Att renägare är ”extremt tåliga” sätter en viss spegling på vargfrågan i norr där det kanske är stora problem med varg och rennäringen, men att det är en diskussion som inte får utrymme i den rikstäckande nyhetsrapporteringen. Denna diskussion befäster en andrafiering av periferin i relation till centrum (Eriksson 2008) där tidningarnas geografiska fokus blir avgörande i vilka nyheter och problem som framställs i representationen av rovdjursdiskursen. Detta kan även synliggöra de diskurser som finns kring samer och rennäringen som kanske särskiljer norra Sverige från södra i en annan dynamik av relationen centrum/periferi (Eriksson 2008). Detta betonar också hur konflikten framställs som större i södra Sverige samtidigt som antalet vargar är mindre än i norr. Detta är exempel på att medias rapportering också påverkar rovdjursdiskursen rent geografiskt i vilka konflikter som får utrymme i diskursen.

Landsbygdens representationer - en sammanfattning

Landsbygden representeras på flera olika sätt i diskurser om varg. Ett tydligt förekommande tema i vargfrågan är relationen och maktdynamiken stad och land något som kan bekräftas av artiklarna i DN och NWT. Det finns en föreställning av att vargfrågan är kopplad till landsbygd då varg främst rör landsbygdsbor vare sig det gäller att vinna över landsbygdsväljare inom politiken eller rent geografiskt att det är där vargen befinner sig. Samtidigt syns föreställningen om att landsbygden är bortanför städerna och en del av naturen och det förgångna. Diskursen om att vargen skapar polarisering och befinner sig på skiljelinjen stad och land just på grund av att man på landsbygden är emot varg och man i städer är för, bekräftas i tidningarnas framställning.

4. Slutsats

Denna uppsats undersöker landsbygdens representationer i det som benämns som rovdjursdiskursen för att förstå hur olika maktdynamiker i samhället mellan stad och land reproduceras och konstrueras i medias representation av frågan. Uppsatsens syfte och frågeställningar tar avstamp i tidigare forsknings fokus på varg som en konfliktfylld fråga och som en debatt som ligger i skiljelinjen mellan stad och land för att undersöka om detta bekräftas i den svenska nyhetsrapporteringen med exempel från DN och NWT.

Studien visar att tidningarna diskuterar varg utifrån en diskurs av vargen som ett konfliktfyllt problem. DN och NWT konstruerar varg som ett känsligt och omdebatterat ämne genom att skildra citat som använder ett språkbruk och konnotationer som spär på diskursen av att frågan är känslig och omdebatterad. Till exempel refererar tidningarna till problem kring varg utan att faktiskt förklara vilka konflikter som man syftar på. Detta göra att varg som fråga i den mediala bilden blir ett fördefinierat problem med olika ramar om vad den innefattar. Rovdjursdiskursens konflikter syns även hur olika aktörer representeras i relation till varandra där en tydlig dynamik av makt kan urskiljas mellan kunskap och upplevelser samt vad de representerar för roller i samhället. Denna maktdynamik syns genom att upplevelser av varg representeras utifrån landsbygdens perspektiv och att dessa upplevelser sedan dementeras av aktörer som kan ses representera stad eg. forskare. Vidare kan detta innebära att medias porträttering av problemrelationen människa-varg och människa-människa reproducerar snarare än utmanar diskurser i frågan.

I nyhetsrapporteringen syns även hur vargfrågan läggs fram som polariserande genom att benämnas som laddad just på grund ut av att den enligt den mediala diskursen bygger på konflikter mellan skiljelinjen stad och land. Denna diskurs om vargfrågans polarisering synliggörs i tidningarna genom till exempel citat som exemplifierar att vargen är en sakpolitisk fråga för landsbygdsväljare. I artiklarna framställs vargfrågan som ett sätt för olika politiska partier att närma sig landsbygden genom att syfta till en diskurs om att landsbygdsbor är mer negativa till varg och att genom detta sedan använda vargen som ett redskap för att blidka landsbygdsväljare. Detta sker även genom en diskurs av upplevda känslor av

politiskt utanförskap där vargens bevarande ses vara en del av upplevelsen där dominerande urbana normer kör över landsbygden.

Tidningar kan även ses bygga på diskursen om varg som en landsbygdsfråga genom att skildra citat som romantiserar landsbygden och särskiljer landsbygden från resten av samhället. Detta sker genom att belysa att det är bara ”ute på landet” som man förstår problematiken kring det förhistoriska djuret varg och i diskussion om vargen som ”ursvensk förhistorisk” symbol. Samtidigt kan man urskilja att finns det en medvetenhet i vissa representationer i tidningarna. Till exempel i en artikel som utmanar diskursen om landsbygden som det ”sanna folket” med framställningen att landsbygdsbor är diversifierade och åsikter kring varg inte nödvändigtvis är geografiskt uppdelade som då visar exempel på hur diskurser kring landsbygd och varg kan dekonstrueras i media. Däremot sker detta i mindre utsträckning och sätts ofta i relation till den mer traditionella diskursen om en polarisering mellan stad och land.

Den mediala bilden av varg syns i hur tidningarna väljer att positionera olika aktörer samt lägga fokus på vissa representationer av diskussionen vilket kan synliggöra en maktdynamik mellan olika aktörer. Genom att analysera och problematisera rovdjursdiskursen i tidningarna har studien synliggjort att landsbygden ofta representeras utifrån urbana föreställningar om landsbygd. Medias roll att reproducera den maktrelation som redan sägs finnas i skiljelinjen stad och land på grund av de roller som grupperna representerar kan därför vara betydande. Utifrån min analys är tidningarna därmed med och reproducerar en maktdynamik i samhället som bygger på diskursen om att det finns svagare områden som är frånskilda staden både kulturellt och politiskt. Detta ramar in framtida diskussioner om varg och riskerar att reproducera en ’för och emot’-debatt snarare än att skapa förutsättningar för en mer konstruktiv politisk dialog.

Referenser

Bacchi, C.L. (2009). *Analysing policy: what's the problem represented to be?* Frenchs Forest, N.S.W: Pearson.

Camauër, L., Nohrstedt, S.A. & Schweden (red.) (2006). *Mediernas vi och dom: mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen: rapport*. Stockholm: Fritze. (SOU; 2006,21)

Chouliaraki, L. & Fairclough, N. (2010). Critical Discourse Analysis in Organizational Studies: Towards an Integrationist Methodology. *Journal of Management Studies*, 47 (6), 1213–1218. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2009.00883.x>

Cinque, S., Sjölander-Lindqvist, A. & Bendz, A. (2012). Värmlänningarna och rovdjursförvaltningen. Uppfattningar om jakt och genetisk förstärkning av vargstammen. 361–386.

Creswell, J.W. & Creswell, J.D. (2018). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Fifth edition. Los Angeles: SAGE.

Dagens Nyheter (2021). *Så blir DN:s redaktioner i norra Sverige*. DN.SE. <https://www.dn.se/sverige/sa-blir-dns-redaktioner-i-norra-sverige/> [2023-05-24]

Ekengren, A.-M. (2012). Vargfrågan och politiska skiljelinjer. Intressemobilisering i Sverige. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 114 (4). <https://journals.lub.lu.se/st/article/view/8531> [2023-03-23]

Ekman, H. (red.) (2010). *Vargen: den jagade jägaren*. 1. uppl., 2. tryckn. Stockholm: Norstedts.

Ericsson, G., Sandström, C., Kagervall, A. & Johansson, M. (2013). Attityder till varg och vargförvaltning. 2013

Eriksson, C. (2013). Fäboden som politiskt rum.

Eriksson, M. (2008). (re)producing a “peripheral” region – northern sweden in the news. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 90 (4), 369–388. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0467.2008.00299.x>

Eriksson, M. (2017). Political Alienation, Rurality and the Symbolic Role of Swedish Wolf Policy. *Society & Natural Resources*, 30 (11), 1374–1388. <https://doi.org/10.1080/08941920.2017.1347970>

Erlingsson, G.Ó., Oscarsson, H. & Öhrvall, R. (2020). Landsbygden slår tillbaka? SOM-institutet. 369–381.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-167464> [2023-04-11]

Fairclough, N. (2001). *Language and Power*. Pearson Education.

- Fairclough, N. (2009). *Discourse and social change*. Reprinted. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (2013). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. Routledge.
- Figari, H. & Skogen, K. (2011). Social representations of the wolf. *Acta Sociologica*, 54 (4), 317–332. <https://doi.org/10.1177/0001699311422090>
- Hall, S., Evans, J. & Nixon, S. (red.) (2013). *Representation*. Second edition. Los Angeles : Milton Keynes, United Kingdom: Sage ; The Open University.
- Jørgensen, M.W. & Phillips, L.J. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Kaijser, L. & Ekström, S. (2019). *Djur: Berörande möten och kulturella smärtpunkter*. (Kriterium). <https://doi.org/10.22188/kriterium.16>
- Karlsson, J. & Sjöström, M. (2007). Human attitudes towards wolves, a matter of distance. *Biological Conservation*, 137 (4), 610–616. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2007.03.023>
- Machin, D. & Mayr, A. (2012). *How to do critical discourse analysis: a multimodal introduction*. Los Angeles: SAGE.
- Naturvårdsverket (2016). *Nationell förvaltningsplan för varg, reviderad version*. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/publikationer/8700/nationell-forvaltningsplan-for-varg-reviderad-version/> [2023-04-11]
- NWT (u.å.). *Om - NWT*. <https://www.nwt.se/om/> [2023-04-08]
- Pain, A. & Hansen, K. (2019). *Rural development*. London ; New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Silverman, D. (2005). *Doing Qualitative Research: A Practical*.
- Sjölander-Lindqvist, A., Bendz, A., Cinque, S. & Sandström, C. (2018). Research amidst the contentious issue of wolf presence: Human Dimensions. 19–36. <https://doi.org/10.4324/9781315175454-2>
- Stenbacka, S., Cassel, S.H. & Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi (red.) (2020). *Periferi som process*. Stockholm: Svenska Sällskapet för antropologi och geografi. (Ymer; Årgång 140 (2020))
- Wabakken, P., Svensson, L., Maartmann, E., Nordli, K., Flagstad, Ø. & Åkesson, M. (2022). *Bestandsövervakning av ulv vintern 2021-2022*. Rovdata og SLU Viltskadecenter. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2997123> [2023-04-05]
- Winther Jørgensen, M., Phillips, L. & Torhell, S.-E. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Woods, M. (2011). *Rural*. New York: Routledge.
- Zscheischler, J. & Friedrich, J. (2022). The wolf (*canis lupus*) as a symbol of an urban–rural divide? Results from a media discourse analysis on the human–wolf conflict in Germany. *Environmental Management*, 70 (6), 1051–1065. <https://doi.org/10.1007/s00267-022-01719-3>

Appendix

Citerade artiklar från DN och NWT:

- Andersson J. (2022) ”Som om det skulle vara våldtäktsmän” *Nya Wermlands-Tidningen*
Hämtad: 2023.04.12 Tillgänglig:
<https://www.nwt.se/2022/08/16/vargfragan-splittrar-i-varmland-som-att-det-skulle-vara-valdtaktsman-8e655/>
- Dagens Nyheter (2023) Klimatfrågan är den nya fronten i SD:s kulturkrig *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/050915202302282c62a7efcbace67bfcdf1c581ea8b48/null/archive/search?type=jwt>
- Dammvik L. (2022) Medlare bekymrad över vargkonflikten *Nya Wermlands-Tidningen*
Hämtad: 2023.04.12 Tillgänglig:
<https://www.nwt.se/2022/07/17/medlare-bekymrad-over-vargkonflikten-manniskor-pratar-inte-med-varandra-2f6f1/>
- Hansson T. (2022) Fårägare i Skåne tvingas lära sig leva med att vargreviren ökar 1830 *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig:
<https://app.retriever-info.com/go-article/05091520221217a367e874ae1a3b6cb0f4c49eba03e370/null/archive/search?type=jwt>
- Holmström P. (2022) ”Beror på skjutningar och knivskärningar” *Nya Wermlands-Tidningen* Hämtad: 2023.04.12 Tillgänglig: <https://www.nwt.se/2022/09/13/sd-okar-mest-i-hagfors-beror-pa-skjutningar-och-knivskarningar-12d42/>
- Nilsson J. (2022) Genforskaren kritisk till Jägarförbundets syn på svenska vargar *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/0509152022081895d07f1ba9afad45ae6bc6b0dd048ece/null/archive/search?type=jwt>
- Nilsson J. (2022) Missvisande statistik vapen när vargens öde ska avgöras *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/05091520220529142a5665684fb44b433da5c3501ccf8b/null/archive/search?type=jwt>
- Nilsson J. (2022) Svenska vargfrågan väcker stor förvåning utomlands *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/05091520220817e34bf38a64425b82800498b798a0dbb1/null/archive/search?type=jwt>

- Nilsson J. (2023) Ökad licensjakt på lodjur får kritik *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://www.dn.se/sverige/rekordstor-jakt-pa-lo-vacker-forvaning/>
- Norin E. (2022) Länsstyrelsen vid plats för vargattacken *Nya Wermlands-Tidningen* Hämtad: 2023.04.12 Tillgänglig: <https://www.nwt.se/2022/07/12/lansstyrelsen-pa-plats-dar-hunden-tillie-blev-attackerad-av-vargar-ovanligt-a9425/>
- Nyman J. (2022) KD satsar på vård och landsbygd i valet *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/05091520220810fecc1ee7ba127f6879371715b28662cc/null/archive/search?type=jwt>
- Olsson J. (2022) Magnus Krepper spelar vargforskare i ny tv-serie *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/05091520220924e8851e407933ff9132e415817be811ef/null/archive/search?type=jwt>
- Ritzén J. (2022) Han bor granne med vargfamiljen *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023-03-31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/go-article/05091520221009f38ce896a6523dd606759af9de50d199/null/archive/search?type=jwt>
- Rosén H. & Ewald H. (2023) Här växer motståndet mot vindkraften: ”Det kommer inte gå att bo kvar” *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://www.dn.se/sverige/motstandsrorelsen-som-vill-stoppa-vindkraften/>
- Samuelsson F. (2023) ”Har märkt att man undviker att prata om varg” *Nya Wermlands-Tidningen* Hämtad 2023.04.12 Tillgänglig: <https://www.nwt.se/2023/01/03/vargforskaren-i-karlstad-har-markt-att-man-undviker-att-prata-om-varg-f0f61/>
- Spolander J. (2023) Här obduceras de svenska vargarna efter året licensjakt *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://www.dn.se/sverige/det-visar-obduktionen-av-arets-skjutna-vargar/>
- TT (2022) EU vill lätta på vargskyddet *Dagens Nyheter* Hämtad: 2023.03.31 Tillgänglig: <https://app.retriever-info.com/goarticle/0570792022112570d2623cb7d9f7d075f1ee0f56fa1658/null/archive/search?type=jwt>

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, kommer fulltexten (PDF-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.